

HOV SENTRUM

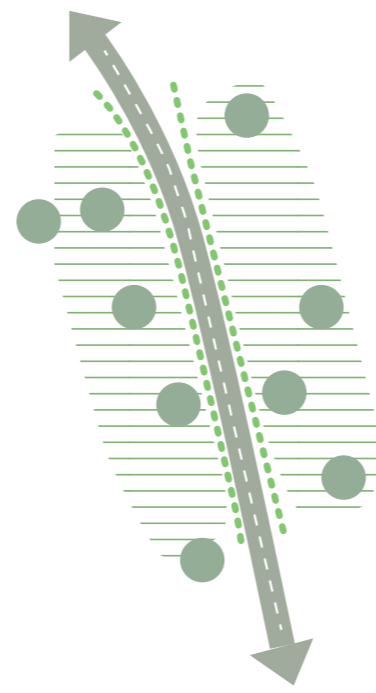
Team: White arkitekter Oslo
VISTA utredning, Ola Sendstad

Hov er administrasjons- og handelssenter i Søndre Land kommune. Ved siden av å være kommunesenter, har Hov en gunstig beliggenhet som et aktuelt stoppested for gjennomreisende på vei til de store hytteområdene i Synnfjellet og Valdres. Hov var kultsentrum i jernalderen, kirkested i middelalderen og skystasjon langs Bergenske hovedveg fra 1800-tallet. Tettstedets utvikling som kommunens sentrum er en gradvis utvikling fra 1830/50-tallet. Hov har et utgangspunkt som ligger til rette for et godt tettsted og et godt liv. Nærheten til fjorden, skogen og jordbruket gir store muligheter både til aktivitet, næring og trivsel. De historiske og sosiale strukturene vi finner spor av i Hov er verdifulle å bygge videre på.

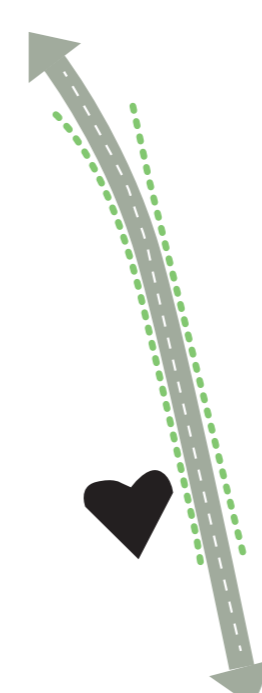
Utviklingen av Hov sentrum skal fremme et livskraftig sentrum. Vi ønsker å knytte Hov bedre sammen, på tvers av dagens FV34 og knytte sentrum bedre sammen med Randsfjorden og andre målpunkt. Et viktig prinsipp vi har lagt til grunn for planen, er nye akser og bevegelsesmønster på Hov som binder sentrum tettere sammen. Gjennom å redusere barrierevirkningen av FV34 og Sentrumsvegen, i tillegg til de voldsomme støttemurene rundt Rådhuset, vil det bli mer attraktivt å bevege seg gjennom Hov sentrum. Dette mener vi bør gjøres gjennom beplantning langs FV34, nye forbindelser og nye torg. Trær langs gatene, vegetasjon i felt for åpen overvannshåndtering og vegetasjon på torg og plasser bør knyttes sammen. På den måten styrker de enkelte grønne tiltakene hverandre, og oppleves større. Vi har løftet frem tre viktige plasser som grunnlag i utviklingen av et attraktivt sentrum på Hov. Et vrimletorg, borggården og Fladsrudtunet.

Vi har jobbet med tre hovedprinsipper:

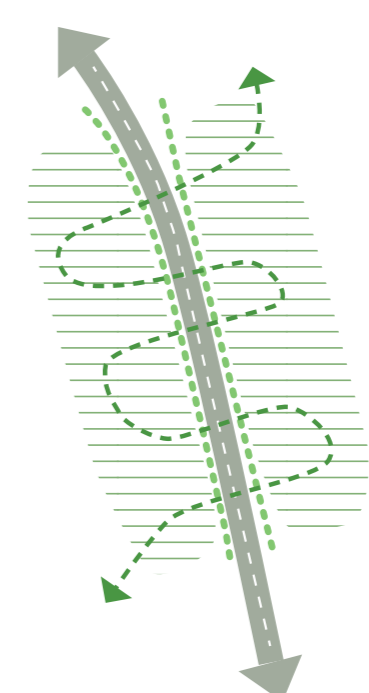
1. Styrke det blå-grønne
2. Bygge opp under kulturhistorien
3. Koble sentrum bedre sammen gjennom nye byromsnettverk og gode forbindelser

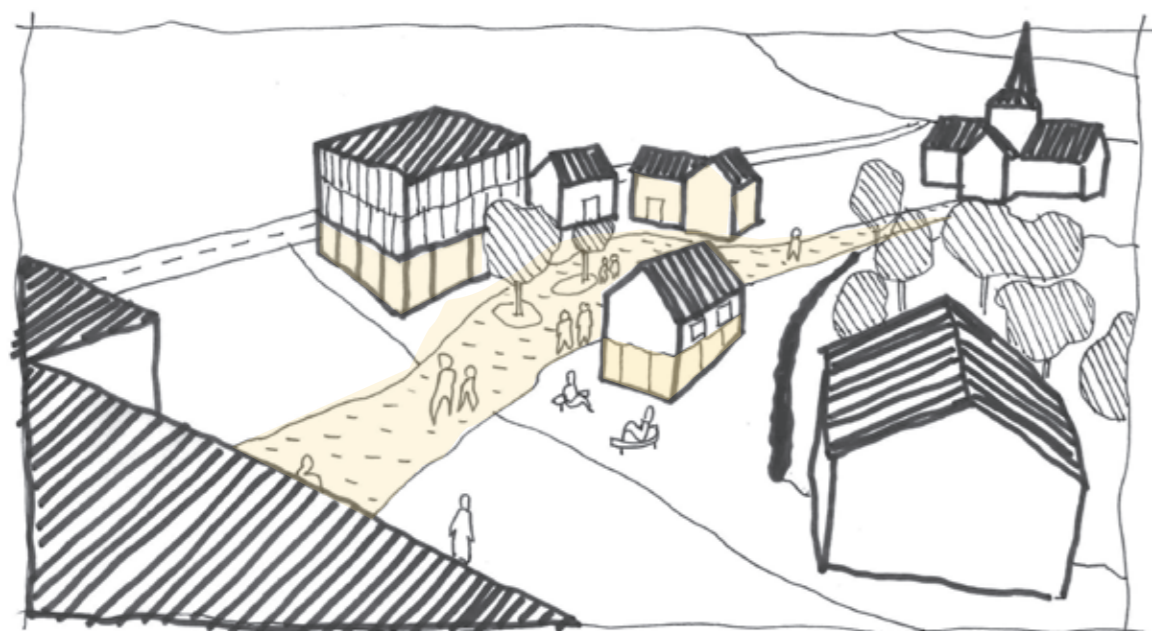
Styrke det blå-grønne

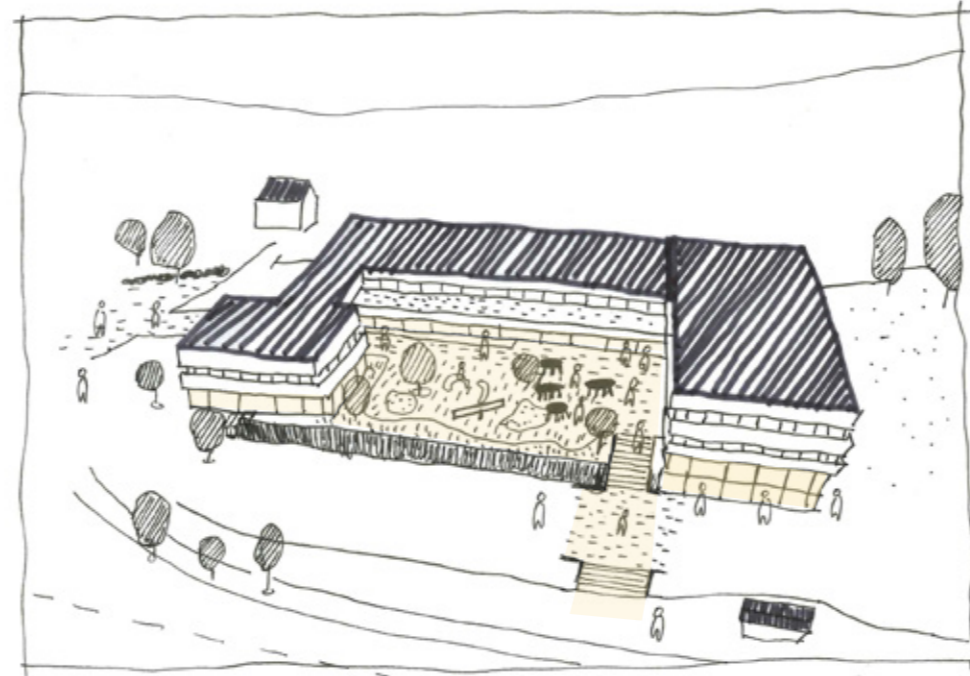
Bygge opp under kulturhistorien

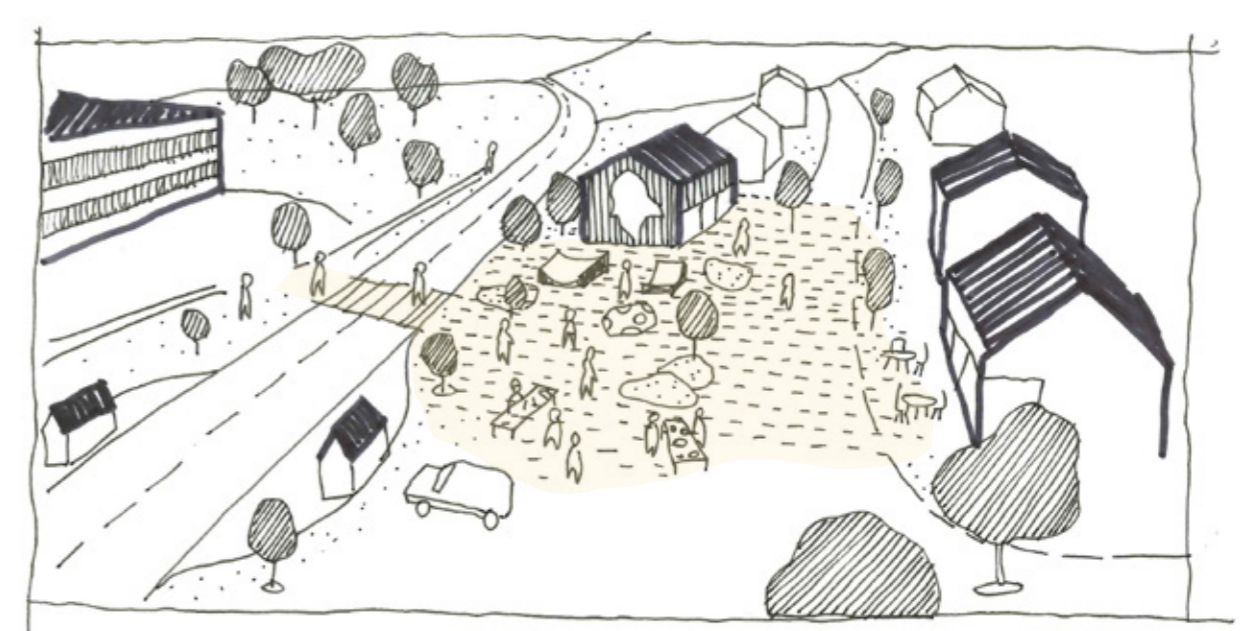
Nye byromsnettverk med gode forbindelser

FLADSRUDTUNET

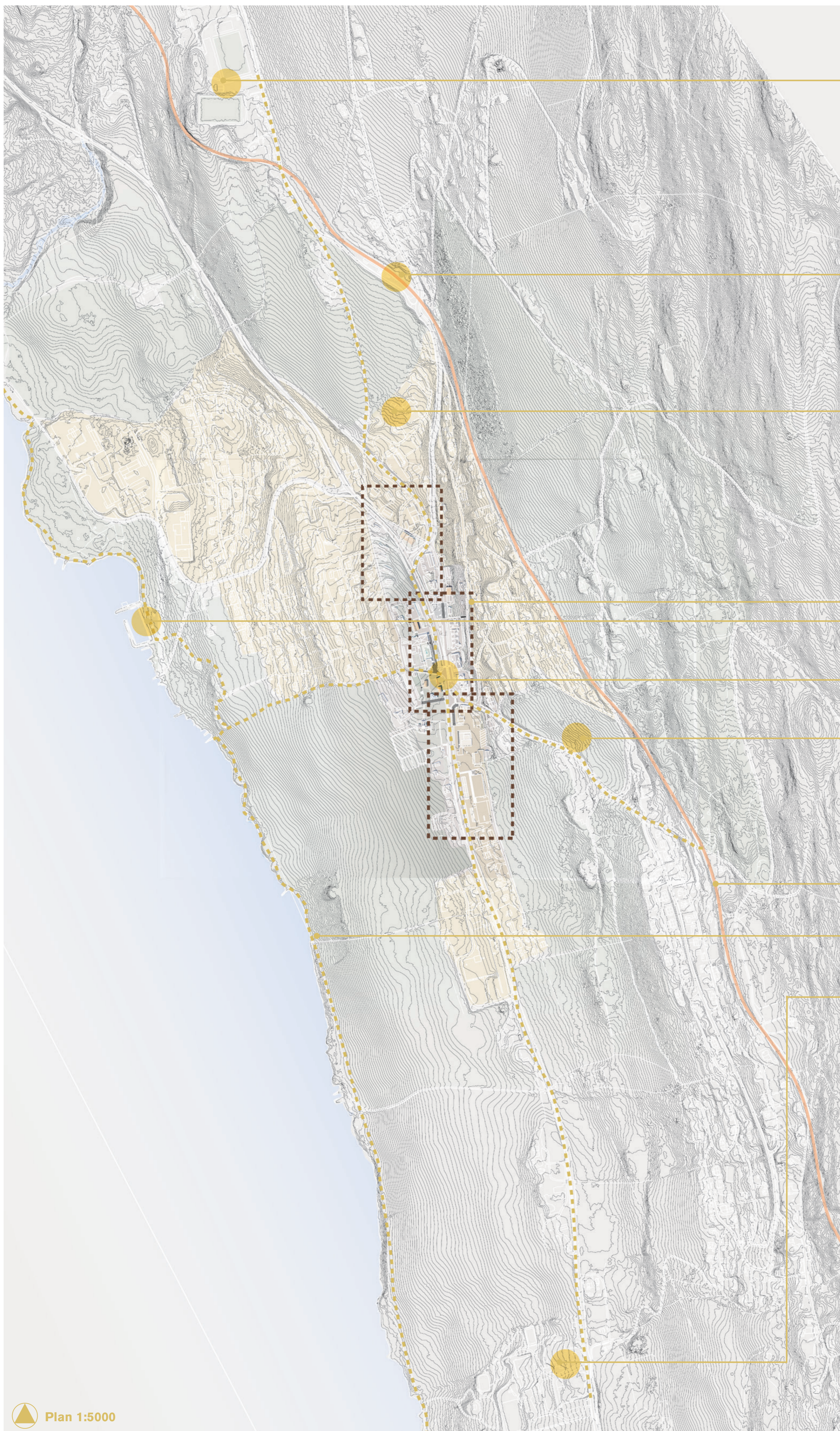

'DET ÅPNE RÅDHUS'

VRIMLETORGET

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

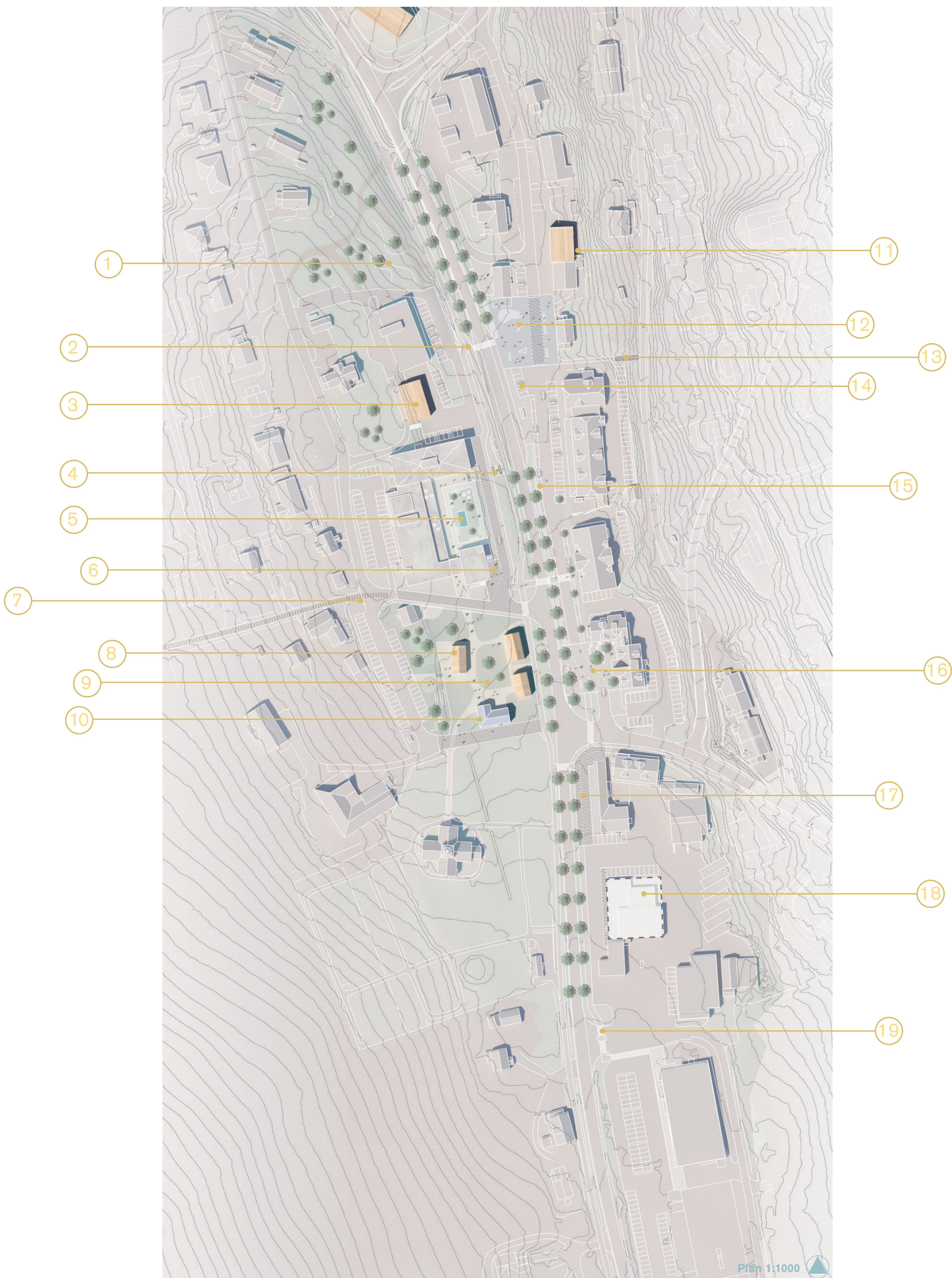
Hov og omgivelsene

Styrking av sentrum gjennom å se på omgivelsene og hva som kan komplementere hverandre og hvilke forbindelser som kan forsterkes. Tettstedene rundt Randsfjorden bør samarbeide om en felles strategi for utvikling av turistnæringen, hvor Hov sentrum blir en viktig spillebrikke. Gjennom felles skilting og identitetsbygging informeres besøkende om historien rundt Randsfjorden.

1. Søndre Land idrettspark
2. Hov stasjon
3. Klinikkområdet
4. Fokusområde
5. Kråkvika
6. Sentrum
7. Grettejordet, nye boliger
8. Valdresbanen
9. Nye tursti langs vannet
10. Søndre land Ungdomsskole

▲ Plan 1:5000

1. Parken - akebakke, sittemuligheter og stier
2. Ny kobling over Fylkesveien til Vrimletorget
3. Nytt bygnng mellom helsestasjonen og rådhuset
4. Støttemur mot fylkeveien endres til grønn terrassering med trapp
5. Uteområdet til Rådhuset blir en beskyttetønn plass
6. Utenfor det nye biblioteket skapes en forplass
7. Ny kobling ned til Randsfjorden
8. Ny tunbebyggelse
9. Fladsrudstomta
10. Fladsrudbygget
11. Mulig fortetting
12. Vrimletorget

13. Ny kobling til Sølvhaugvegen
14. El-bil lading
15. Langsgående parkering som buffer mot fylkesveien
16. Ny plass foran byens kafé
17. Forplass til butikk og restaurang
18. Mulighet for utvikling av bygg med en aktiv fasade mot fylkesveien
19. Sikker kobling for gående ned til handelsområdet.

BYROMSNETTVERK OG FORBINDELSER

Byrom

I dag er vi stort sett trådløse og kommuniserer uten å høre hverandres stemmer. Samtidig er våre sosiale mekanismer de samme som for 2000 år siden; vi trenger tetthet, trygghet, nærhet, tilhørighet, friksjon, identitet og stolthet av å være innbyggere. Nye torg og møtesteder skaper rom for de uformelle fellesskapene og som samlingspunkt for ulike lag og foreninger. Torg og forbindelser sammen med åpne fasader skaper liv og fremmer de uformelle møtene mellom innbyggere og besøkende på Hov. Det er i byrommene vi går, sykler, lever og møtes.

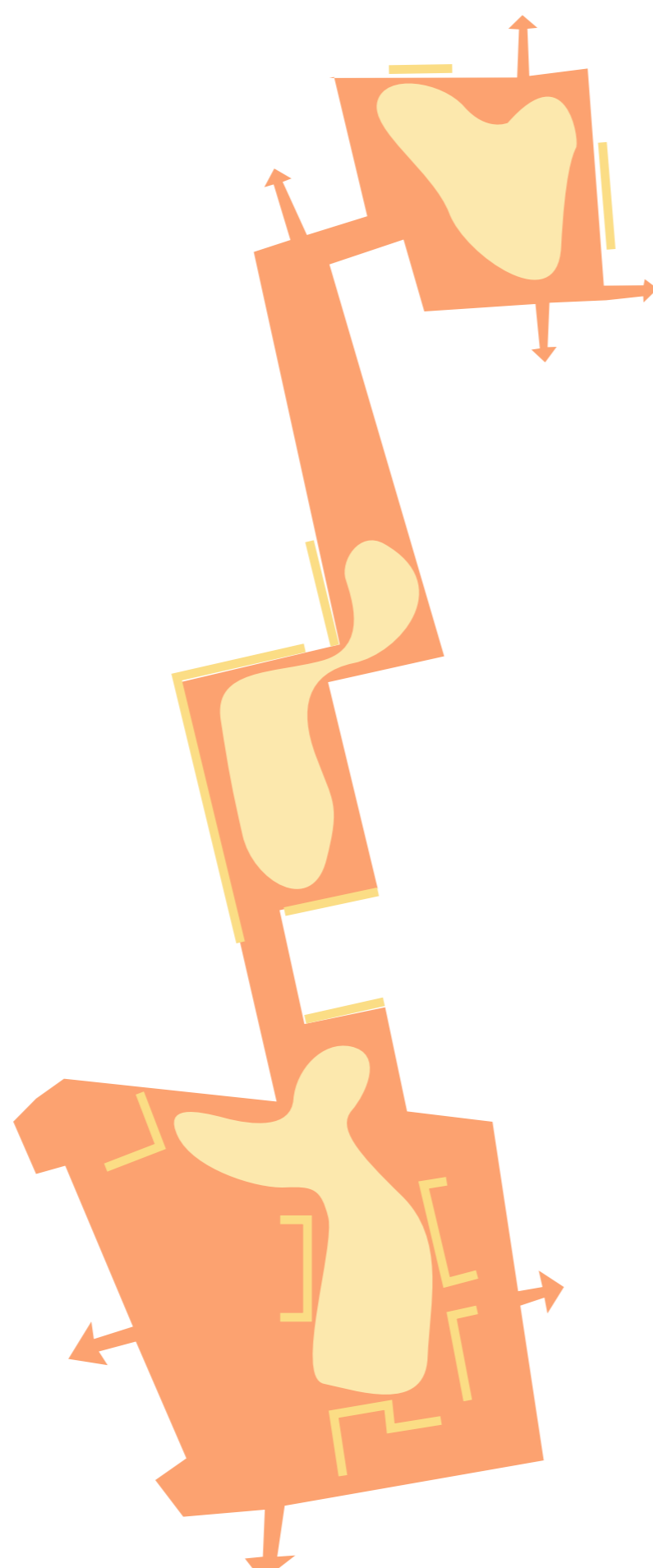
Tre plasser

Avgrensning av sentrum - Det første møtet med Hov sørfra er handelsområdet og Cirkel K. Her får fylkesveien et løft med planting av trær, og området ved bensinstasjonen og varehusene tilpasses gående for å knytte det bedre sammen med sentrum. Fra nord plantes trær etter krysset ved Stasjonsvegen. I vårt prosjekt har vi definert Hov sentrum, som er vårt fokusområde, å starte i sør ved krysset til Grettegutua, i høyde med Fladsrudtomta og strekker seg til ungdommens hus i nord. Innenfor dette området har vi definert tre plasser som utfra sine eksisterende omgivelser og dagens funksjon, har et potensiale til å løftes og forsterkes. Kiwibutikken er et viktig komplement til handelsparken i sør. Ungdommens hus og bussholdeplassen ligger også her. Fra denne plassen, som vi har kalt 'Vrimletorget', foreslår vi å etablere en ny overgang over FV34 til rådhuset. Rådhuset er en viktig møteplass, og kan ved å gi borggården et løft, skape en fin uformell møteplass. Den tredje plassen er i sør på Fladsrudtomta. Plassen står i dag ubebygd, og har et stort potensiale for å bli en unik plass på Hov.

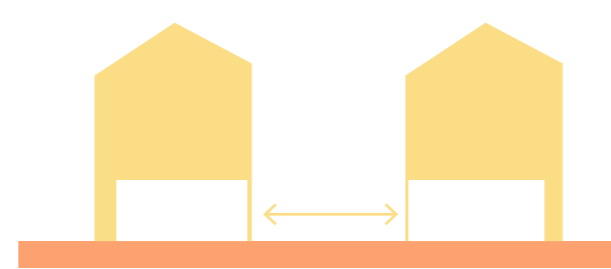
Midlertidige tiltak er en god start for å komme i gang med sentrumsutviklingen. På Hov er det allerede etablert noen tiltak på Fladsrudtomta. Dette er et godt utgangspunkt som bør utvikles videre. Lag og foreninger kan samarbeide med næringslivsaktører og kommunen. Tomme lokaler kan leies ut på kort tid. En enkel kafedrift, et utstillingslokale, en pop-up butikk og lignende er eksempel på slike tiltak. Det kan med enkle midler testes ut og som vekker byliv og ønske om å oppholde seg i sentrum.

Generelt om materialitet og høyder

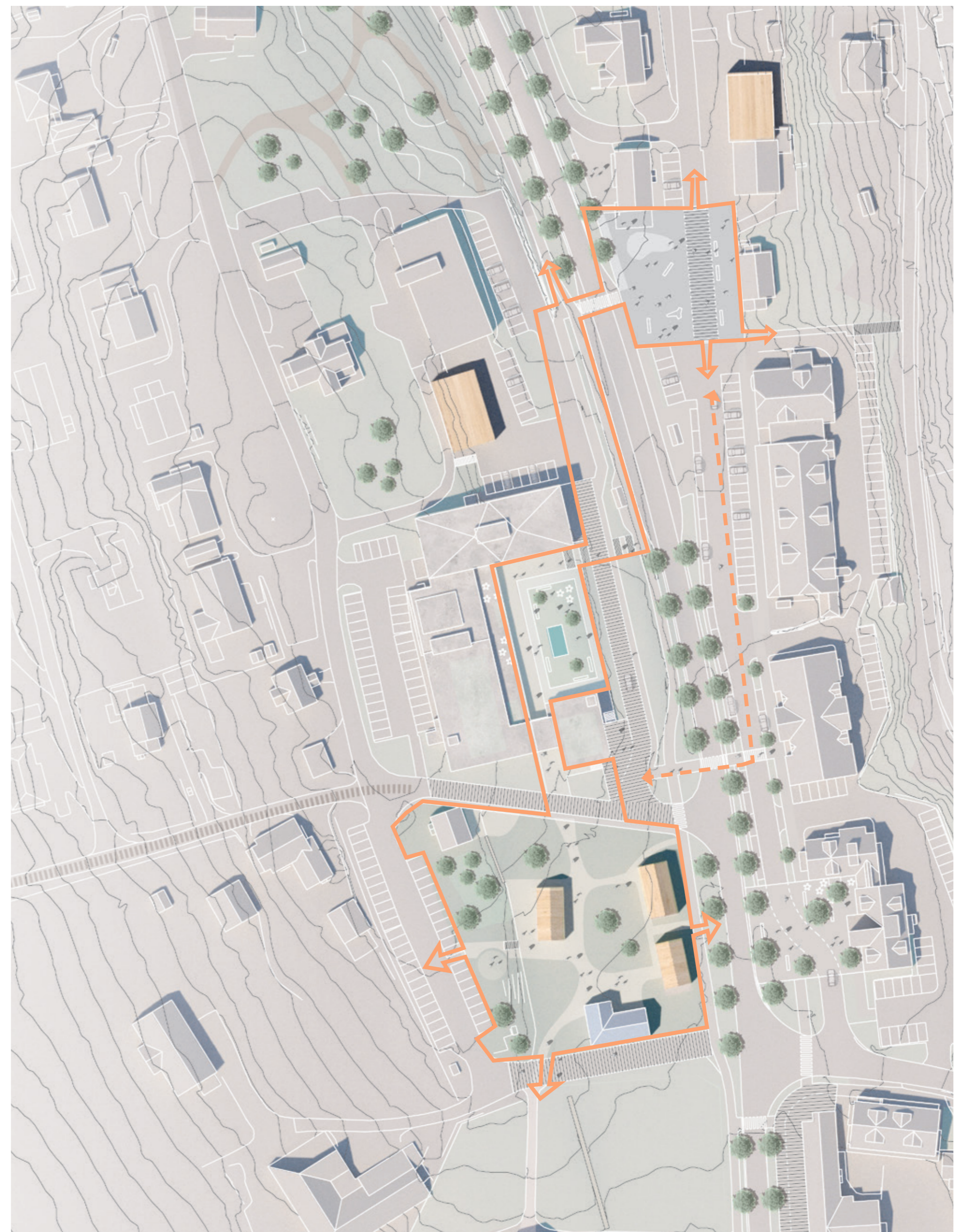
Skogbruket har vært en viktig del av næringsgrunnlaget i Hov, og representerer en viktig del av stedets historie. Sammen med den gamle trehusbebyggelsen på Fladsrud er det derfor gode grunner for å ta tilbake tre som materiale i nye bygg. Kommunen bør kreve at nye bygg, uansett størrelse, skal utformes med tre som hovedmateriale både i konstruksjon og kledning. Det er miljøvennlig med kortreiste materialer, og bruk av tre har også lave utslipp ved produksjon. Hov sentrum preges av bebyggelse i 2-3 etasjer. Disse høydenes bør man holde på i den videre utviklingen. Spiret på Hov bør være det høyeste punktet. Dersom det er behov for større areal, bør det legges opp til en variasjon mellom 1-5 etasjer, der mindre deler av bebyggelsen er høyere. For Fladsrudtomta mener vi det ikke bør bygges høyere enn 2-3 etasjer, slik at kulturminnene som forteller Hovs historie spiller førstefolin. Østsidan av sentrum tåler en høyere bebyggelse.

Et samspill av byrom på Hov

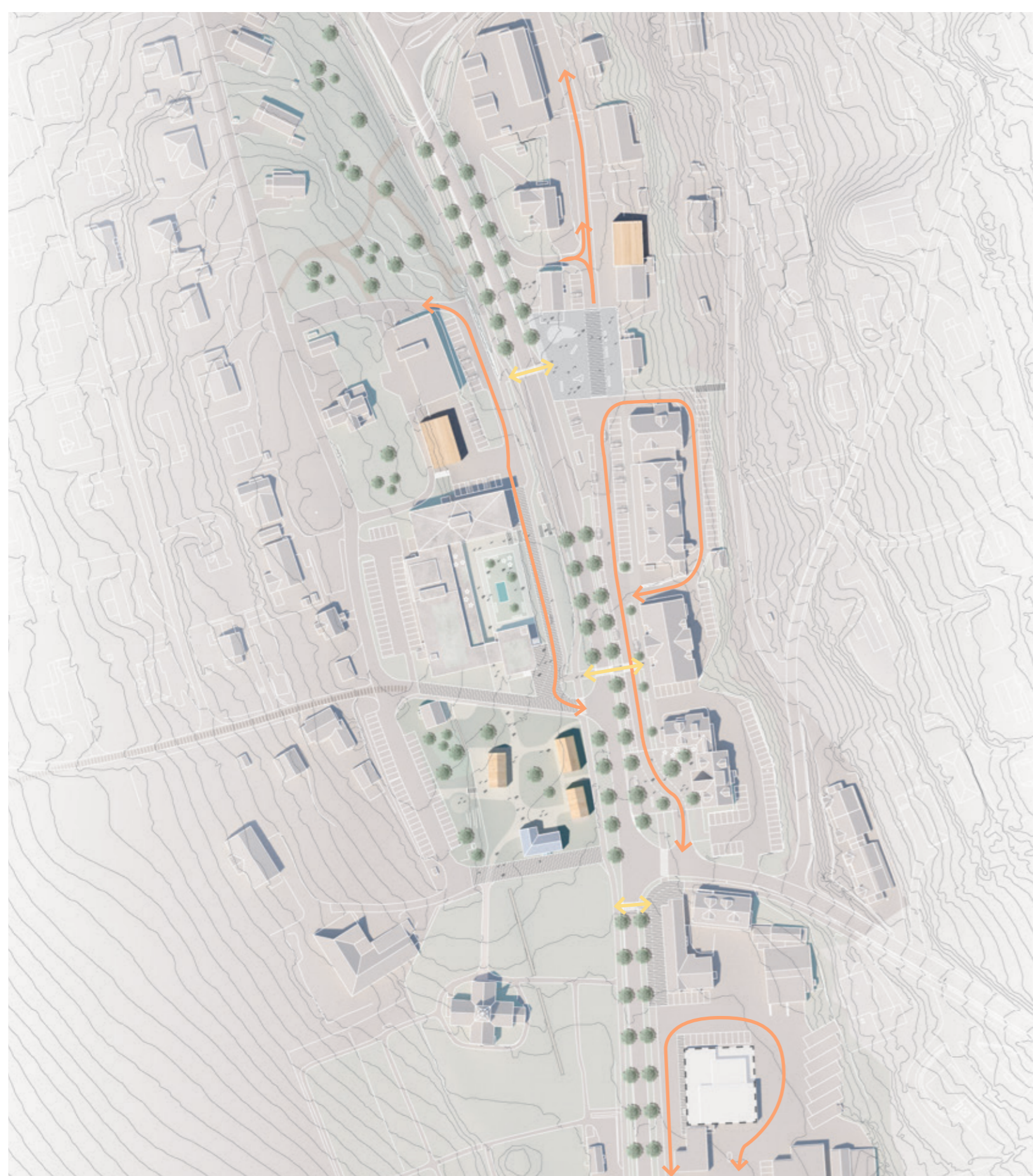
Åpne førsteetasjer gir liv til byrommene og vice versa

Plan 1:1000

Referansebilder -belegg på torg og overganger

Plan 1:1000

Trafikk

Sentrumsvegen er i dag åpen for gjennomkjøring mellom Stasjonsvegen og Grettegutua. Dette gjør at avstanden mellom de to sidene av fylkesvegen virker stor, og med mye asfalt. Gjennomkjøringen er ikke nødvendig, fordi trafikk til alle butikkene kan skje enten fra nord eller fra syd. Kapasiteten på fylkesvegen er mer enn god nok til at en del av dagens trafikk på Sentrumsvegen kan bruke fylkesvegen. Vi mener videre det er viktig at alle butikker kan kjøres til med bil, både for kunder og varelevering, og at antall parkeringsplasser blir minst like stort som i dag.

Vi foreslår at gjennomkjøringen stenges ved ungdomshuset, og at det etableres et «vrimgleto» mellom bussholdeplassen, ungdomshuset og huset med frisør. Det etableres også en ny fotgjengerovergang fra torget til rådhuset. Den nye og eksisterende fotgjengerovergangene utformes med brostein for å minske hastighet og øke kvaliteten på overflatene for de gående. Fylkesveien får en oppstrammet utforming med tydelig kantstein og lavere gatebelysning som gir sentrum en annen karakter.

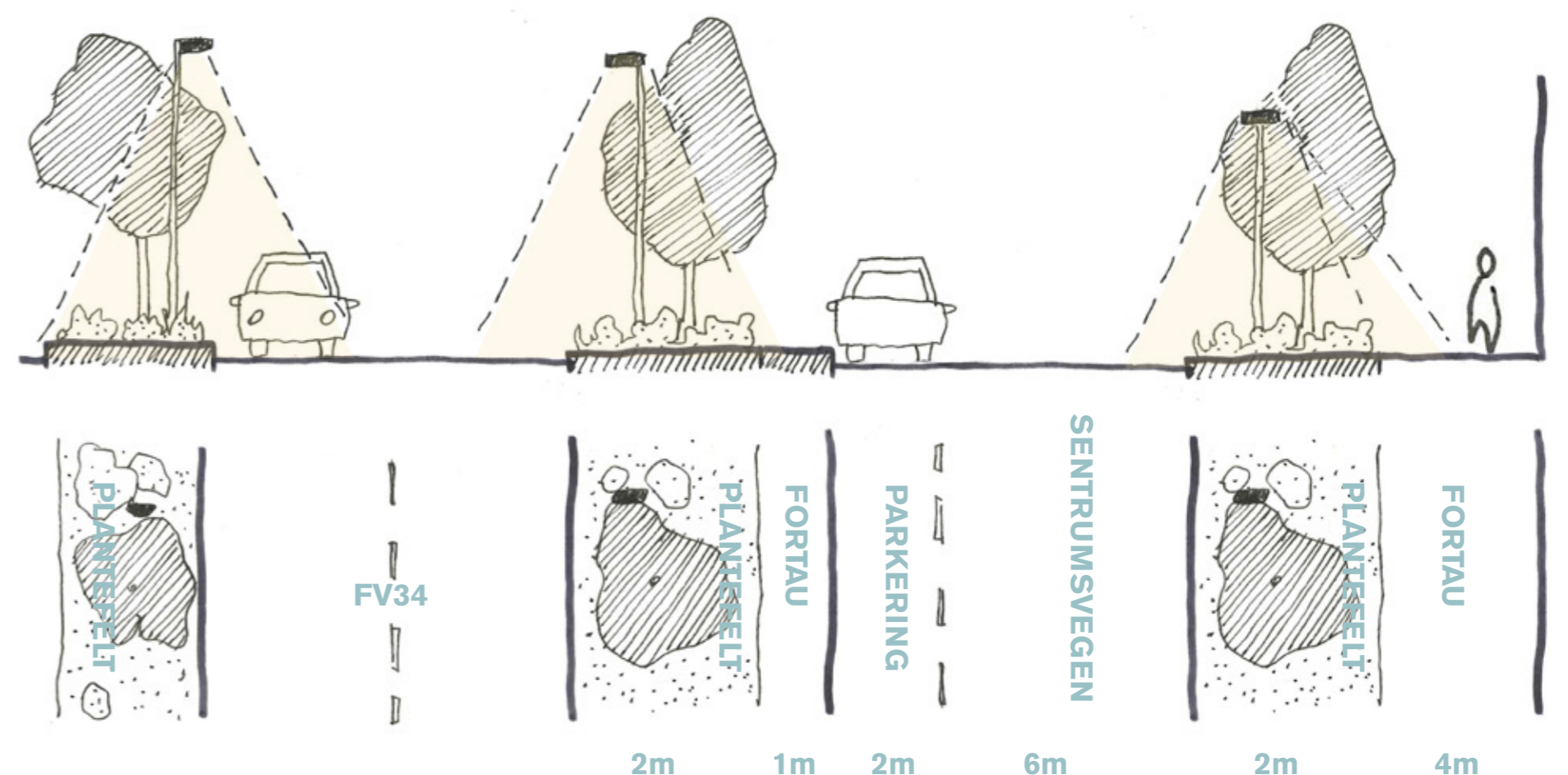
P-plassene foran frisør flyttes til baksiden av ungdomshuset, og de 20 p-plassene på torget flyttes til kantsteinsparkering langs Sentrumsvegen. Dette gir en sone mellom fylkesveien og Sentrumsvegen som minsker følelsen av to parallelle veier. Plantefeltet mellom gatene bidrar til overvannshåndtering og gir sentrum et grønnere preg. Sentrumsvegens bredde reduseres fra 7 til 6 meter. Adkomst til garasje ved frisør løses ved adgang til å kjøre over torget. Det er også mulig å etablere flere p-plasser på baksiden av Kiwi, ved en viss utgraving. Dette gir mulig for flere plasser enn i dag. Snumuligheter på begge sider av

torget løses ved at det er mulig å kjøre rundt Kiwi, og ved en vendehammer ved ungdomshuset.

Krysset mellom Grettegutua og fylkesvegen bruker i dag mye plass, med blant annet en trafikkøy, som ikke er nødvendig. Vi foreslår å fjerne denne og gjøre arealbruken i krysset mindre. Dette vil gjøre det lettere for fotgjengere å krysse, og vi foreslår å flytte overgangen nærmere fylkesvegen, slik at gangforbindelsen mellom Rema/Vinmonopolet/Circle K og butikkene nordover blir kortere og rettete. Dette gir samtidig mer areal til en plass foran kafeen, men hvor biltrafikk må krysse på et belegg som oppfordrer til forsiktig kjøring. Vi foreslår også å stenge inn- og utkjøring sydover fra dette krysset, for å gjøre trafikkavviklingen mindre komplisert. Adkomsten ved Circle K er tilstrekkelig.

Arealet foran rådhuset er preget av parkering og asfalt, og kontakten til den andre siden av fylkesvegen oppleves som svak. Det foreslår å fjerne p-plassene foran rådhuset, beplante arealet, og forbedre forbindelsen til rådhusets grønne gårdsplass/hage. Kjøring til legevakt og til p-plassene nord for rådhuset må fortsatt bruke vegen foran rådhuset, men vegen foreslås utformet med fortau og beplantning.

Krysset mellom Stabbursbakken og fylkesvegen er utformet med unødvendig mye areal, inkludert en unødvendig trafikkøy. Vi foreslår en innsnevring som gir mer areal til utvikling av Fladsrudtomta.

Perspektiv fra rådhuset med nytt bibliotek til det nye tunet på Fladsrud

FLADSRUDTOMTA

Fladsrudtunet - et kulturhistorisk sentrum i sentrum
 Norske tettsteder blir stadig mer like hverandre. Mange steder taper i en generell konkurranse. For å gi gode omgivelser og økt attraktivitet mener vi stedsutvikling i Søndre Land må ta vare på, løfte fram og bygge videre på sin egen kulturarv. Også ut over tradisjonelt kulturminnevern, kan kulturarven benyttes strategisk for å styrke både Søndre Land og Hov sentrum som et særegent, variert og bra sted i dag og i framtida. Strategien bør romme både bevaring av natur, aktivt landbruk, enkeltbygninger og kultur og tradisjoner. Dette er ingen motsetning til utvikling og ny bebyggelse, men det bør sees på i sammenheng.

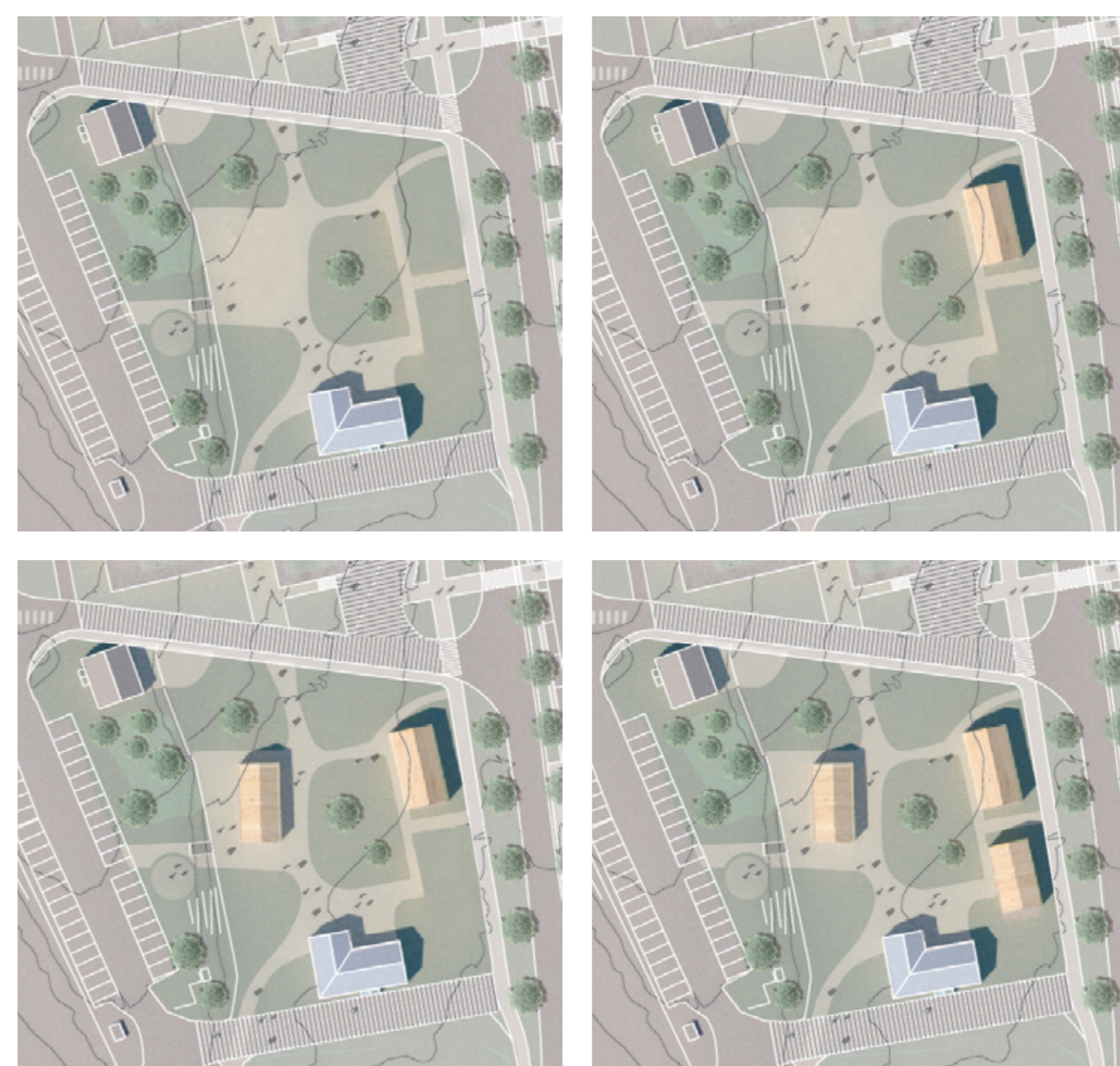
Bevart kulturarv skaper attraktivitet, både når det gjelder folks valg av bosted, for næringsliv og for turister. Det handler i liten grad om å ha den flotteste eller eldste kulturarven, men at miljøet av bygninger fra ulike tider skaper attraktivitet gjennom å skape identitet og variasjon i størrelser, uterom, materialer, detaljer, funksjoner, eiendomspriser og leiepriser. I Hov sentrum finnes ikke mange, men noen viktige, ulike og sentralt plasserte kulturminner. Hov kirke, rådhuset, Oppistua og Fladsrudhuset omslutter Fladsrudtomta. Utvikling av Fladsrudtomta bør ha som mål å løfte fram, binde sammen og skape et felles bygningsmiljø av disse nå ganske frittstående bygningene. Det historiske klyngetunet i Hov oppleves ikke lenger, men vi mener at klyngetunet - et variert delvis lukket uterom av ulike bygninger - fremdeles er et godt forbilde for dette området.

Rådhuset definerer noen naturlig byggelinjer for tunet. Å legge ny bebyggelse på linje med rådhuset mot fylkesvegen skaper helhet og gir vegen økt gatepreg. Passasjen og siktilinja fra borggården til rådhuset mot Fladsrudhuset og inngangen til kirkegården bør styrkes av ny bebyggelse. Da vil også tunet åpne seg mot kirka, sør og solskinn. Vi ser for oss to til fire nye mindre bygninger i dette tunet. Uterommet kan også styrkes gjennom plassering av utescene, lekeapparater, møbler og beplantning, permanent eller midlertidig. Det er positivt med funksjoner som skaper liv gjennom størst mulig del av døgnet og

året, samt planlegge for sambruk innad i bygningsmiljøet. Det er viktig at Fladsrudhuset og Oppistua får stå tydelig fram også fra fylkesvegen. Samtidig er klyngetunet et tettere, mer lukket uterom enn det som finnes på Hov i dag. Det blir et uterom mer tilpasset opphold og å kunne la barn leke skjernet fra biltrafikk. En viktig fordel med klyngetunet er at det kan utvikles gradvis, etter behov og erfaringer. Klyngetunet er et konsept som kan ta mange former og tjene på variasjonen som oppnås gjennom funksjonsblanding og trinnvis utbygging.

Det er et mål at dette uterommet oppleves som en fortsettelse av rådhuset og bidrar til å trekke folk mellom. Det bør være aktivitet i første-etasje og boliger i én til to etasjer over. Fladsrudhuset bør restaureres, kanskje med et påbygg som gir økt brukbarhet og åpner seg inn mot tunet. Kanskje dette kan egne seg til en mathall for lokalmat? Å ha Fladsrudtomta gjenværende i sentrum er en unik mulighet til en offentlig styrt stedsutvikling. Fladsrudtunet bør bli et sentrum for mennesker i alle aldre. Bilbasert handel er viktig for Hov. Med god tilrettelegging for dette på den andre siden av vegen, bør det være et mål at vi derfra vil gå til Fladsrudtunet. Arbeidet som allerede er igangsatt med midlertidig bruk av tomta er bra og bør fortsette parallelt med utvikling av klyngetunet. For å skape liv, engasjement og et fint sted å bare være finnes potensial i kunst og ulik aktivisering. Dette kan og bør ta mange former, men å formidle arven etter Asbjørn Fladsrud kan for eksempel være ett av flere mål for Fladsrudtunet.

Små prosjekter som lydinstallasjoner eller skilt med en blanding av praktisk informasjon og historiefortelling kan ha stor betydning i å koble Hov sammen, mellom fortid og framtid og gjennom å oppfordre folk til å gå spesielle veier eller oppsøke spesielle steder i hele kommunen. Dette kan gjerne formidles gjennom et tydelig punkt, en installasjon, midt i tunet.

Etappevis utbygging av Fladsrudtomta

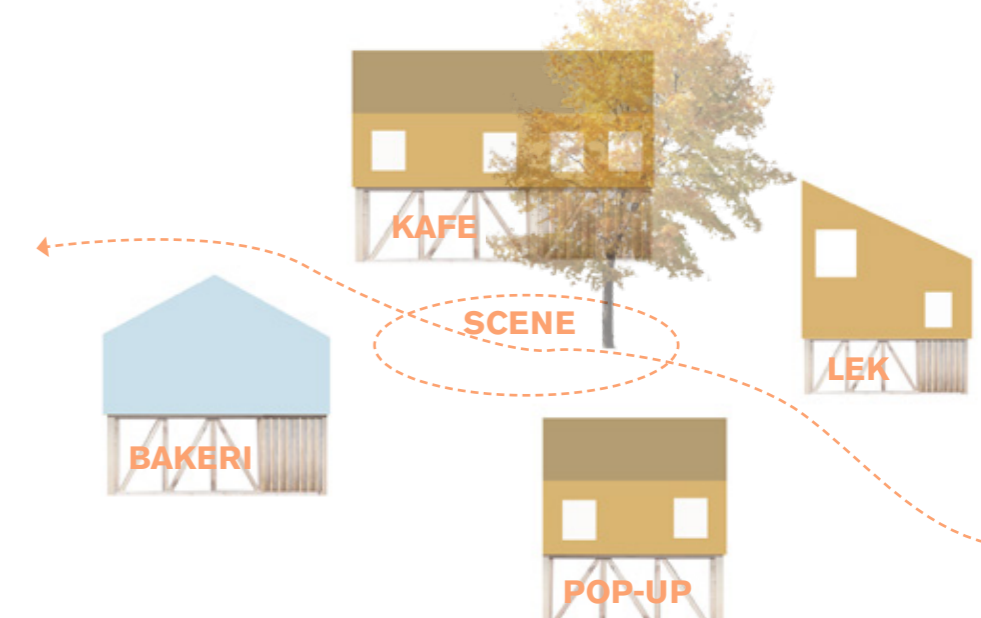
Referansebilder - trebyggeri og aktivitet

Klyngetunet på Havrå

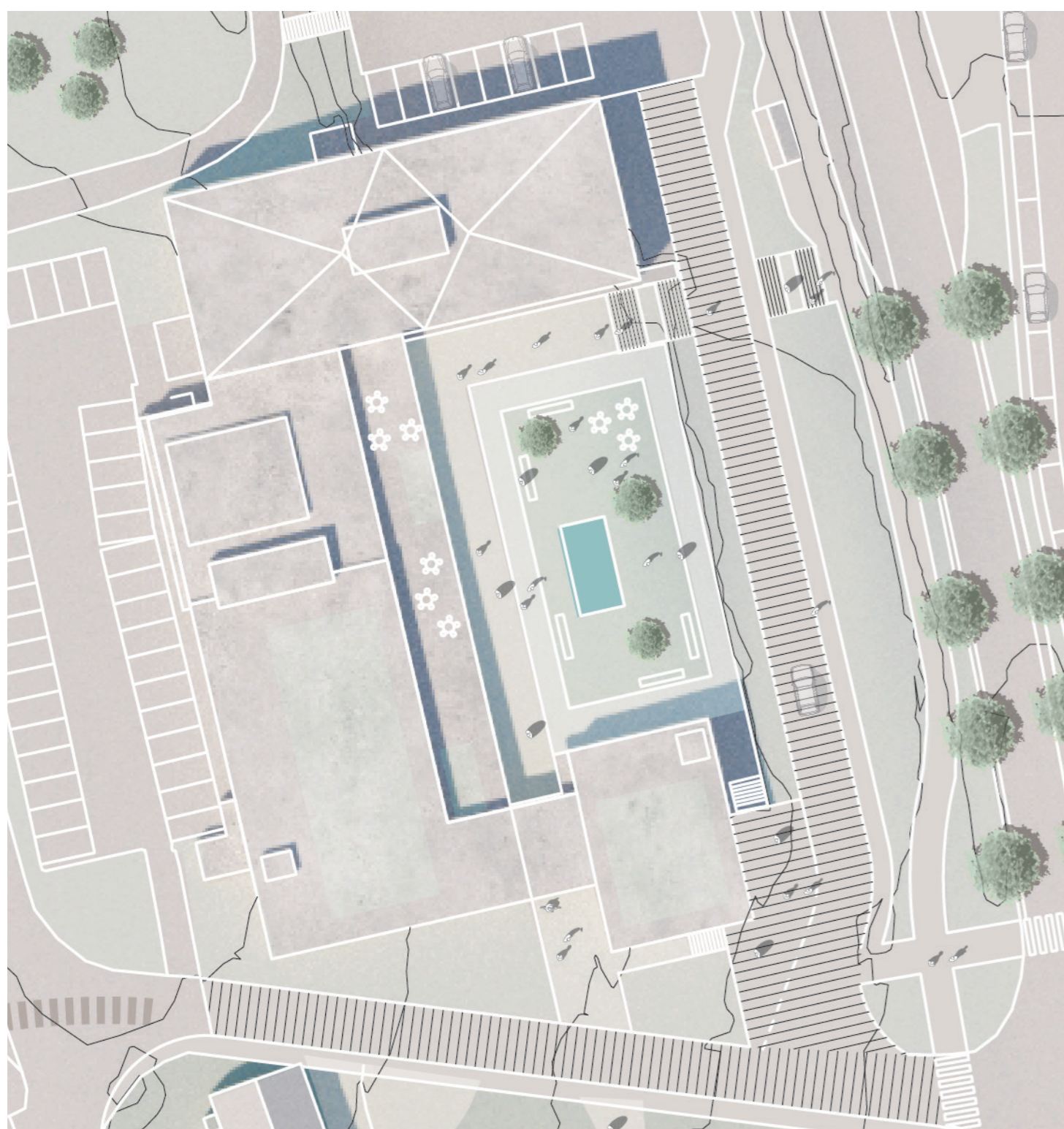

Alternative utforminger på Fladsrudtunet

Ny tunstruktur på Fladsrud

RÅDHUSET OG BORG GÅRDEN

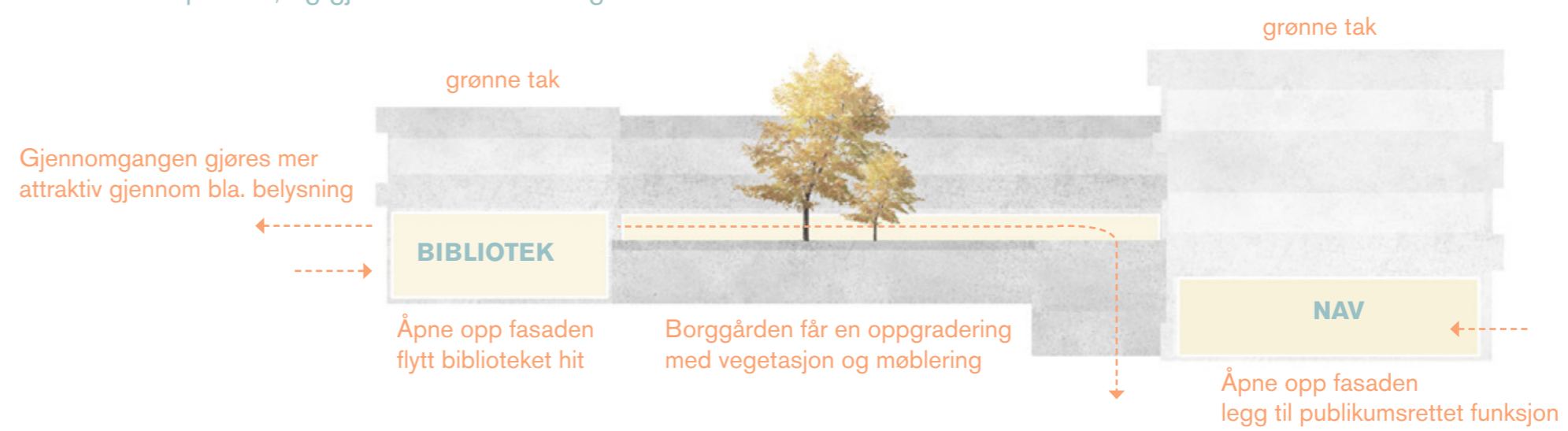
Plan 1:1000

Rådhuset

Søndre land Rådhus er i dag en viktig møteplass. Både kommunale tjenester og administrasjon, kulturprogram som bibliotek, scene og leielokaler for lag og foreninger finnes her. Rådhusets arkitektur er god, men selve bygget bør få en opprustning. Transformasjon av eksisterende bygningsmasse er den mest bærekraftige strategien fremfor nybygg. Det er miljøvennlig, og Hov har flere lokaler som kan transformeres. Rådhuset er en viktig spillebrikke i så henseende. I stedet for å lage et nytt kulturhus for å romme funksjoner som bibliotek o.l, mener vi Rådhuset bør åpnes opp for omgivelsene for å utnytte potensialet i det eksisterende bygget. Dette foreslås gjort gjennom å flytte biblioteket til sørføyen mot Fladsrudtomta, slik at et 'kulturfellesskap' kan oppstå i møtet mellom Fladsrudtomta og de kulturminnene vi finner der. Slik vi de berike hverandre, og støtte opp rundt bylivet. Rehabilitering og transformasjon av rådhuset blir et 'bærekraftskompass' - en ledestjerne for fremtidige transformasjonsprosjekter på Hov. Borggården kan med enkle tiltak forsjønnes og oppgraderes og bli en beskyttet plass med flere uformelle sitteplasser. Passasjen gjennom Rådhuset mot Fladsrudtomta bør styrkes, slik at det oppleves som en naturlig gangforbindelse. Parkering foran Rådhuset bør unngås, og fasadene åpnes opp med større vindusfelt. Det bør etableres en forbindelse fra Rådhuset til FV34, en forlenging av trappen som finnes i dag. Dette styrker nettverket av forbindelser på Hov, og gjør det enklere å velge bort bilen.

Referansebilder - muligheter for borggården

VRIMLETORGET

Vrimletorget

Vrimletorget foreslås som et harddekket fleksibelt torg, som kan romme hverdag og fest. Med et nytt dekke som avgrensner torgsonen, enkel beplantning, flytting av ladestasjon gir det muligheter for at aktiviteter tilknyttet feks ungdomshuset kan vokse og bli en del av bylivet på Hov. Vi anbefaler at skateanlegget legges hit. Med den tette tilknytningen til bussholdeplassen blir torget og en hyggelig ventesone. På markedsdager kan vrimletorget fylles med boder, og handlende på Kiwi kan møtes og ta en prat på en benk utenfor butikken på det nye torget. Vi foreslår at Sentrumsvegen stenges for gjennomkjøring, og at dette skjer ved vrimletorget. Det skal være mulig for uttrykingskjøretøy o.l. å passere, men hverdagstrafikken må vike for fotgjengere på Hov. På vrimletorget legges det opp til el-sykkelparking.

Referansebilder - muligheter for vrimletorget

Plan 1:1000

Perspektiv fra vrimletorget mot rådhuset